

გელა სვირავა, გიორგი სვირავა

ნავთობის ფასის გავლენა პირდაპირ უცხოური ინვესტიციების მოცულობაზე საქართველოში

ანოტაცია: გაანალიზებულია უკანასკნელი ორი ათეული წლის განმავლობაში ქვეყანაში განხორციელებული პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები ქვეყნების ჯგუფის, დარგების, ქვეყნის რეგიონებისა და წამყვანი ქვეყნების მიხედვით. გაკეთებულია პერიოდიზაცია წლების მიხედვით პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების ნავთობის ფასებიდან გამომდინარე. ჩატარებულია კვლევა ნავთობის ბაზრებზე არსებული მდგომარეობისა და ფასების. მოცემულია ნავთობზე ფასებისა და პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების ურთიერთდამოკიდებულება. გაკეთებულია დასკვნა, რომ აღნიშნულ პერიოდში ნავთობის ფასების მერყეობა აისახა ნავთობის მსხვილი მწარმოებელი ქვეყნებისა და ექსპორტიორების პირდაპირი ინვესტიციების მოცულობაზე, თუმცა ეს პირდაპირ გავლენას ვერ ახდენს ქვეყანაში განხორციელებულ პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების მოცულობაზე. აღნიშნულია, რომ ფაქტორები, რომლებიც გავლენას ახდენს პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების რაოდენობაზე ეს შეიძლება იყოს, მთავრობის არათანმიმდევრული ეკონომიკური და სოციალური პოლიტიკა, კორუფციის მომატებული დონე, კრიმინალური სიტუაციის გაუარესება და აგრესორი ქვეყნის ინტერესების გათვალისწინება (კერძოდ, ანაკლიის პორტის მშენებლობის შეფერხება, რაც დანამდვილებით არ შედის ქვეყნის ინტერესებში).

ამოსავალი სიტყვები: პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები, ნავთობის (ბრენტი) ფასი, ქვეყნების ჯგუფი, პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების პერიოდიზაცია, ნავთობის ფასისა და პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების თანაფარდობა, OPEC +.

The impact of oil prices on the volume of foreign direct investment in Georgia

Abstract: Foreign direct investment in the country over the last two decades is analyzed by group of countries, sectors, regions of the country and leading countries. Periodized by years of foreign direct investment based on oil prices over the years. A study of the situation and prices in the oil markets has been conducted. The relationship between oil prices and foreign direct investment is given. It is concluded that the fluctuation of oil prices during this period may affect the volume of direct investment of major oil-producing countries and exporters, although this does not directly affect the volume of foreign direct investment in the country. It is noted that factors influencing the amount of foreign direct investment may be inconsistent, economic and social policies of the government, rising levels of corruption, deteriorating criminal situation and taking into account the interests of the aggressor country (namely, delaying the construction of Anaklia port, which is not really in the interests of the country).

Key words: *Foreign direct investment, oil (Brent) price, group of countries, periodization of Foreign Direct Investment, ratio of oil price to foreign direct investment, OPEC +.*

საქართველოში ბოლო ორი ათეული წლის განმავლობაში განხორციელებული პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების მოცულობისა და დინამიკის ანალიზისას გამოვყოფთ ევროკავშირის ქვეყნებს, დსთ-ს ქვეყნებს, დანარჩენ მსოფლიოს და საერთაშორისო ორგანიზაციებს. აღნიშნულ პერიოდში ქვეყანაში პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების მოცულობამ შეადგინა 20, 6 მლრდ. დოლარი.

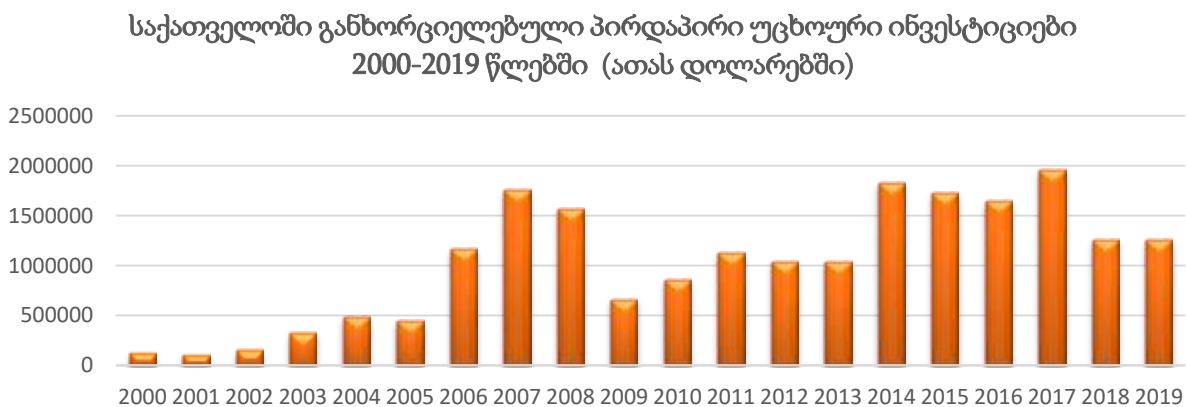
პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები ქვეყნების ჯგუფის მიხედვით. ევროკავშირის ქვეყნებზე მოდიოდა 8,6 მლრდ. დოლარი, ანუ ქვეყანაში განხორციელებული მთელი პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების 41,7%. დსთ-ს ქვეყნებზე - 4 მლრდ. დოლარი,

ანუ 19,4%. დანარჩენ ქვეყნებზე მოდიოდა 7,7 მლრდ. დოლარი, ანუ 37,4%. ხოლო საერთაშორისო ორგანიზაციებზე მოდიოდა 0,3 მლრდ. დოლარი, ანუ 1,5%.

ევროკავშირის ქვეყნების მიერ განხორციელებული პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების 76,6% მოდის ხუთ ინვესტორ ქვეყანაზე, რომლის საერთო მოცულობამ შეადგინა 6,6 მლრდ. დოლარი, რაც ქვეყნების მიხედვით შემდეგნაირად განაწილდა: გაერთიანებული სამეფო - 2,3 მლარდი დოლარი, ნიდერლანდები - 2,3 მლრდ. დოლარი, ჩეხეთი 807 მლნ. დოლარი, ლუქსემბურგი - 749 მლნ. დოლარი და გერმანია - 383 მლნ. დოლარი.

დსთ-ს ქვეყნების მიერ განხორციელებული პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების მთლიანი მოცულობის 95,0% მოდის სამ ქვეყანაზე აზერბაიჯანი, რუსეთი და ყაზახეთი, აქედან მთელი დსთ-ს ინვესტიციების 69, 8% მოდის აზერბაიჯანზე ანუ 2,8 მლრდ. დოლარი. რუსეთზე მოდის 0,7 მლრდ. დოლარი, ხოლო ყაზახეთზე 249 მლნ. დოლარი.

დიაგრამა 1.

დანარჩენი მსოფლიოს მიერ განხორციელებული პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების მთლიანი მოცულობის 71,6% ანუ 5,5 მლრდ. დოლარი მოდის ხუთ ქვეყანაზე, თურქეთზე - 1,8 მლრდ. დოლარი, ანუ 23,8%, აშშ-ზე - 1,4 მლრდ. დოლარზე ანუ 18,6%, არაბეთის გაერთიანებულ ემირატებზე 1,1 მლრდ. დოლარი ანუ 14,3%,

ჩინეთზე - 0,7 მლრდ. დოლარი ანუ 8,9%, ვირჯინიის კუნძულებზე - 0,5 მლრდ. დოლარი ანუ დანარჩენი მსოფლიოს პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების 6,0 %.

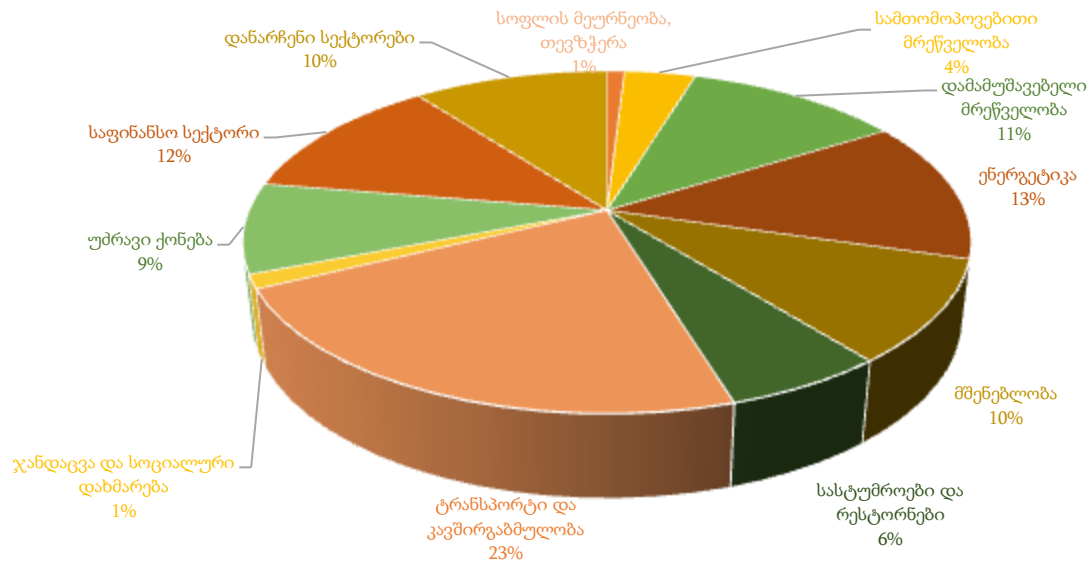
პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები ქვეყნების მიხედვით. მილიარდ დოლარზე მეტი პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების განმახორციელებელი ექვსი ქვეყნის ინვესტიციების მუცულობამ შეადგინა 11,7 მლრდ. დოლარი, რაც მთლიანი მოცულობის 56,8 პროცენტია.

საქართველოში ექვსი წამყვანი ქვეყნის მიერ საქართველოში განხორციელებული პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების მოცულობა ბოლო ოცი წლის მანძილზე შემდეგნაირად გამოიყურება: აზერბაიჯანის მიერ ინვესტირებული იქნა 2,8 მლარდ. დოლარი, გაერთიანებული სამეფო - 2,3 მლრდ. დოლარი, ნიდერლანდები - 2,3 მლრდ. დოლარი. თურქეთი - 1,8 მლრდ. დოლარი, აშშ-ი - 1,4 მლრდ. დოლარი და არაბეთის გაერთიანებული ემირატები - 1,1 მლრდ. დოლარი.

პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები დარგების მიხედვით. 2007-2019 წლებში ქვეყნის მასშტაბით განხორციელებული პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების მოცულობამ შეადგინა 17,8 მლრდ. დოლარი. მათ შორის სოფლის მეურნეობასა და თევზჭერაზე მოდიოდა 164,3 მლნ. ლარი, ანუ მთელი პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების 0,9%, სამთომოპოვებით მრეწველობაზე 660,7 მლნ ლარი ანუ 3,7 %, დამამუშავებელ მრეწველობაზე - 2,0 მლრდ. დოლარი, ანუ 11,3%, ენერგეტიკაზე - 2,3 მლრდ. დოლარი, ანუ 13, 2%, მშენებლობაზე - 1,7 მლრდ. დოლარი, ანუ 9,6%, სასტუმროებზე და რესტორნებზე - 1,1 მლრდ. დოლარი, ანუ 6,0%. ტრანსპორტსა და კავშირგაბმულობაზე 3,9 მლრდ. დოლარი, ანუ 22,2 %, ჯანდაცვასა და სოციალურ დახმარებაზე - 231,7 მლნ. ლარი, ანუ 1,3%, უძრავ ქონებაზე - 1,5 მლრდ. დოლარი, ანუ 8,4%, საფინანსო სექტორზე მოდის 2,1 მლრდ. დოლარი, ანუ 11,9 %, დანარჩენ სექტორებზე მოდის 1,8 მლრდ. დოლარი, ანუ 10,2 %.

დიაგრამა 2.

საქართველოში 2007-2019 წლებში განხორციელებული პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები დარგების მიხედვით %

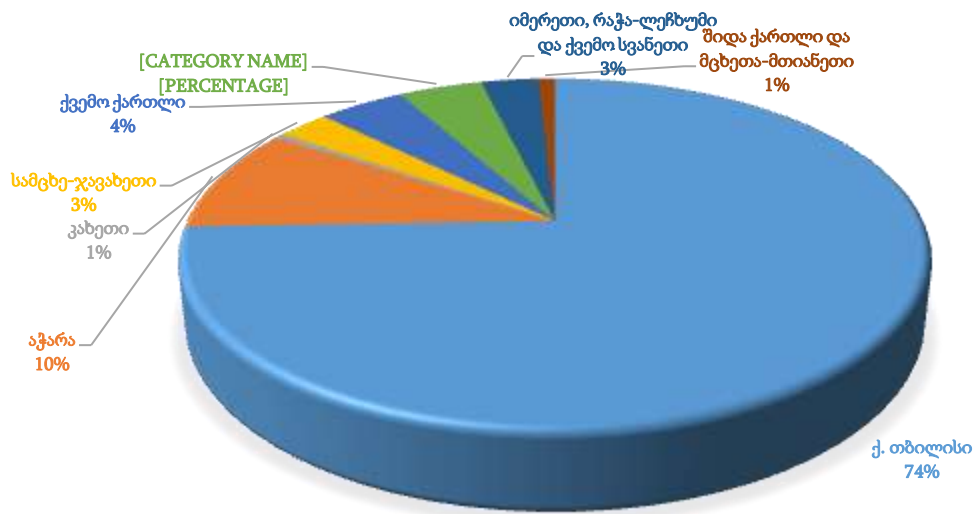
2007-2019 წლებში ექვს წამყვანი დარგების (ტრანსპორტი და კავშირგაბმულობა, ენერგეტიკა, საფინანსო სექტორი, დამამუშავებელი მრეწველობა, მშენებლობა და უძრავ ქონება) ზვედრითი წილი შეადგენს 78 პროცენტს, ხოლო დანარჩენ სექტორებზე მოდის 22 პროცენტი, ეს რა თქმა უნდა არის პრობლემა და მაჩვენებელი იმისა, რომ მთელ რიგ დარგებში არის ინვესტიციების დეფიციტი, რაც საბოლოო ჯამში ასახვას პოვნებს ქვეყნის განვითარებაზე.

პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები საქართველოს რეგიონებში. 2009-2019 წლებში პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები საქართველოს რეგიონებში შეადგენდა 14,5 მლრდ. დოლარს, რომლის 74,5 % მოდის დედაქალაქზე, რაც შეადგენს 10.8 მლრდ. დოლარს. აჭარის არ-ზე მოდის 9,6%, ანუ 1,4 მლრდ. დოლარი, ქვემო ქართლის რეგიონი 4,5%, ანუ 0.6 მლრდ. დოლარი, სამეგრელო-ზემო სვანეთისა და გურიის რეგიონებზე 4,4%, ანუ 0,6 მლრდ. დოლარი, იმერეთის, რაჭა-ლეჩხუმისა და ქვემო სვანეთის რეგიონებზე მოდის

2,9%, ანუ 0,4 მლრდ. დოლარი, სამცხე-ჯავახეთის რეგიონზე მოდის 2,7% , ანუ 0,4 მლრდ. დოლარი, შიდა ქართლი და მცხეთა-მთიანეთის რეგიონზე მოდის 0,9 %, ანუ 0,13 მლრდ. დოლარი, კახეთის რეგიონზე მოდის 0.5%, ანუ 74,8 მლნ. დოლარი.

დიაგრამა 3.

პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების განაწილება რეგიონებში %

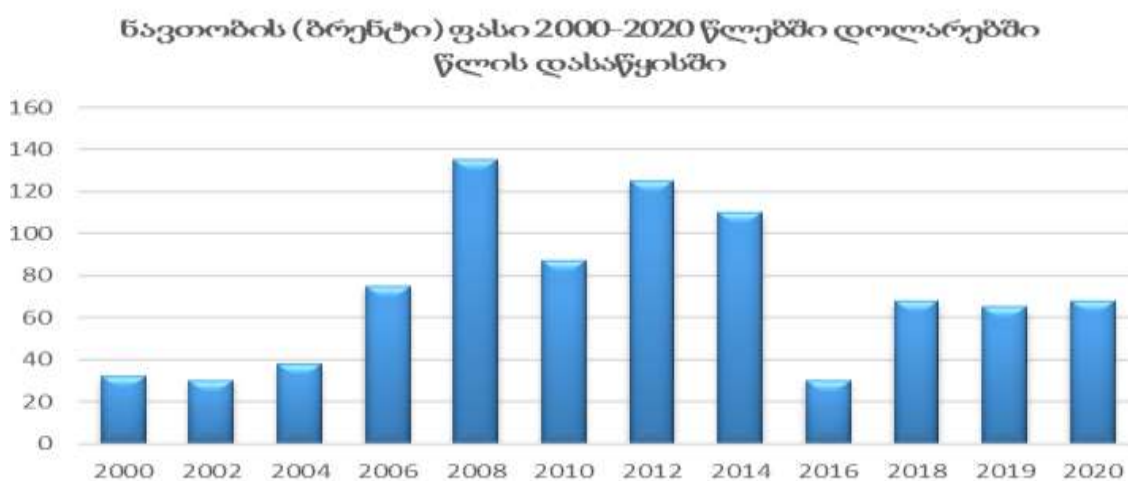

ქვეყნის რეგიონებს შორის პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების არათანაბრობა იწვევს უთანაბრობას რეგიონებში მაცხოვრები მოსახლეობის შემოსავლებს შორის. სწორედ ამით აიხსნება რეგიონებიდან მოსახლეობის დენადობა დედაქალაქში და მასთან დაკავშირებული სხვა მრავალი პრობლემა.

პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების პერიოდიზაცია. ოცწლიანი პერიოდი პირობითად შეიძლება დავყოთ სამ პერიოდად, პირველი პერიოდი ესა 2000-2007 წლები, როდესაც ნავთობის ფასი მერყეობდა 32 დოლარიდან 70 დოლარამდე, მეორე პერიოდი 2008-2014 წლები, როდესაც ნავთობის ფასი მერყეობდა 135 დოლარიდან 110

დოლარამდე და მესამე პერიოდი ეს არის 2015-2019 წლები, როდესაც ფასი მერყეობდა 55-დან 65 დოლარამდე.

დიაგრამა 4

2000-2007 წლებში ქვეყანაში განხორციელებული პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების მოცულობამ შეადგინა 4,6 მლრდ. დოლარი ანუ მთლიანი პერიოდის 22,3 პროცენტი. აღნიშნულ პერიოდში ევროკავშირის ქვეყნების მიერ განხორციელებულმა პირდაპირმა უცხოურმა ინვესტიციებმა შეადგინა 2,2 მლრდ. დოლარი, ანუ 47,7 პროცენტი. ამასთან უნდა აღინიშნოს, რომ ამ პერიოდში განხორციელებული პირდაპირი უცხოურის ინვესტიციების თითქმის ნახევარი მოდის 2007 წელზე როცა ამ ჯგუფის ქვეყნების მიერ განხორციელებულმა ინვესტიციებმა შეადგინა ერთ მილიარდ დოლარზე მეტი ანუ რაწლიანი ინვესტიციების 47,1

პროცენტი. დსთ-ს ქვეყნებზე მოდიოდა 0,7 მლრდ. დოლარი ანუ ამ პერიოდში განხორციელებული პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების 15,8 პროცენტი. მათ შორის აზერბაიჯანის რესპუბლიკაზე მოდიოდა 0,6 მლრდ. დოლარი, ანუ 80,1 პროცენტი. მსოფლიოს დანარჩენ ქვეყნებზე მოდიოდა 1,6 მილიარდი დოლარი ანუ 35,6 პროცენტი, მათ შორის აშშ-ზე მოდიოდა 0,5 მლრდ. დოლარი ანუ ამ ჯგუფის ქვეყნების პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების 29,2 პროცენტი. ხოლო საერთაშორისო ორგანიზაციებზე მოდის 0,7 პროცენტი.

2008-2014 წლებში პირდაპირმა უცხოურმა ინვესტიციებმა შეადგინა 8,2 მლრდ. დოლარი ანუ მთელი ინვესტიციების 39,5 პროცენტი. ევროკავშირის ქვეყნებზე მოდის ამ პერიოდის პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების 39,0 პროცენტი ანუ 3,2 მლრდ. დოლარი. დსთ-ს ქვეყნებზე მოდიოდა 13,6 პროცენტი ანუ 1,1 მლრდ. დოლარი. დანარჩენ მსოფლიოზე მოდიოდა 44,7 პროცენტი ანუ 3,7 მლრდ. დოლარი, ხოლო საერთაშორისო ორგანიზაციებზე მოდიოდა 2,5 პროცენტი ანუ 207 მლნ დოლარი.

პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების პერიოდიზაცია დარგების მიხედვით.
აღნიშნულ პერიოდში პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები დარგების მიხედვით შემდეგნაირად განაწილდა: ყველაზე მაღალი ხვედრითი წილი მოდის ტრანსპორტსა და კავშირგაბმულობაზე 19,2 პროცენტი ანუ 1,6 მლრდ. დოლარი, დამამუშავებელ მრეწველობაზე მოდის 14,3 პროცენტი, ანუ 1,2 მლრდ. დოლარი, ენერგეტიკაზე 14,1 პროცენტი ანუ 1,1 მლრდ. დოლარი, უძრავ ქონებაზე 12,5 პროცენტი ანუ 1,0 მლრდ. დოლარი, საფინანსო სექტორზე 9,8 პროცენტი ანუ 0,8 მლრდ. დოლარი, მშენებლობაზე 9,3 პროცენტი ანუ 0,8 მლრდ. დოლარი, სასტუმროები და რესტორნებზე 5,3 პროცენტი ანუ 0,4 მლრდ, დოლარი, სამთომომპოვებელ მრეწველობაზე 3,2 პროცენტი ანუ 0,3 მლრდ. დოლარი, სოფლის მეურნეობასა და თევზჭერაზე 1,2 პროცენტი ანუ 99 მლნ. დოლარი, დანარჩენ სექტორზე მოდის 10,8 პროცენტს, ანუ 0,9 მლრდ. დოლარი.

2015-2019 წლებში პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების მოცულობამ შეადგინა 7,9 მლრდ. დოლარი ანუ ოცწლიანი მთლიანი მოცულობის 38,1 პროცენტი.

ევროკავშირის ქვეყნებზე აღნიშნულ პერიოდში მოდიოდა 40,9 პროცენტი ანუ 3,2 მლრდ. დოლარი. დსთ-ს ქვეყნებზე 25,6 პროცენტი ანუ 2,2 მლრდ. დოლარი. დანარჩენ მსოფლიოზე მოდიოდა 30,3 პროცენტი ანუ 2,4 მლრდ. დოლარი. ხოლო საერთაშორისო ორგანიზაციებზე მოდიოდა 1,2 პროცენტი ანუ 93 მლნ. დოლარი.

განსხვავებით წინა პერიოდისგან 2015-2019 წლებში პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების დარგობრივი განაწილება ასეთნაირად გამოიყურება: ყველაზე მაღალი წილი 26,4 პროცენტი მოდის ტრანსპორტსა და კავშირგაბმულობაზე, რაც შეადგენს 2,1 მლრდ. დოლარს, ეს კი ამ სფეროს ინვესტიციების ხვედრითი წილის ზრდასთან ერთად ნიშნავს აბსოლუტურ მაჩვენებლებში 0,5 მლრდ. დოლარით ზრდას. და ამავდროულად განპირობებული იყო აღნიშნულ პერიოდში ტურისტული სექტორის სწრაფი ზრდით. საფინანსო სექტორზე მოდის 14,3 პროცენტი ანუ 1,2 მლრდ. დოლარი, რაც ნიშნავს წინა პერიოდთან შედარებით 0,4 მლრდ. დოლარით ზრდას, მშენებლობაზე 10,0 პროცენტი ანუ 0,8 მლრდ. დოლარი, სასტუმროებსა და რესტორნებზე 8,0 პროცენტი ანუ 0,6 მლრდ. დოლარი, უძრავი ქონების ხვედრითმა წილმა შეადგინა 5,9 პროცენტი ანუ 0,4 მლრდ. დოლარი, რაც 0,6 მლრდ. დოლარით ნაკლებია წინა პერიოდის მაჩვენებელთან შედარებით, დამამუშავებელ მრეწველობაზე 7,2 პროცენტი ანუ 0,6 მლრდ. დოლარი, სამთომომპოვებელ მრეწველობაზე 4,1 პროცენტი ანუ 0,3 მლრდ. დოლარი, ჯანდაცვა და სოციალურ დახმარებაზე 2,6 პროცენტი ანუ 0,2 მლრდ. დოლარი, სოფლის მეურნეობასა და თევჭერაზე 0,6 პროცენტი ანუ 49 მლნ. დოლარი, დანარჩენ სექტორზე მოდის 9,5 პროცენტს, ანუ 0,7 მლრდ. დოლარს.

პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები 2020 წლის პირველ კვარტალში. 2020 წლის პირველი კვარტალის მონაცემების მიხედვით პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების მოცულობამ შეადგინა 171,8 მლნ. ლარი, რაც წინა წლის შესაბამის პერიოდის 54,7 პროცენტია, ხოლო 2017 წელის 41,5 პროცენტია. რაც ბოლო ათი წლის განმავლობაში ყველაზე უარესი მაჩვენებელია. ამასთან უნდა აღინიშნოს რომ პირველ კვარტალში დსთ-ს ქვეყნების წილი პირდაპირ უცხოურ ინვესტიციებში მინიმუმამდეა დასული და

შეადგინა მხოლოდ 1,9 მლნ. დოლარი, რაც ყველზე დაბალი მაჩვენებელია 2008 წლის რუსეთთან ომის შემდეგი წლის პირველ კვარტლის გამოკლებით.

ნავთობის ბაზრებზე არსებული მდგომარეობა და ფასი. ნავთობის (ბრენტის) ფასი წლის დასაწყისში ფასების საშუალოწლიური შეწონილი პირველ პერიოდში იყო 45 დოლარი, მეორე პერიოდში 103,8 დოლარი, ხოლო მესამე პერიოდში 55 დოლარი.

ბრენტის მარკის ნავთობის ფიუჩერსის ღირებულება 2019 წლის თებერვლის მიწოდებით ლონდონის ICE ბირჟაზე ბარელზე შემცირდა 3,57% და შეადგინა 57,48 დოლარი. ამ სორტის ნავთობის ასეთი დაბალი ფასი ბოლოს იყო 2018 წლის 29 ნოემბერს.²

ნავთობის ექსპორტიორმა ქვეყნებმა, რომლებიც მონაწილეობენ OPEC+ -ის შეთანხმებაში, მოილაპარაკეს შეემცირებინათ მოპოვება დღეღამეში 1,2 მლნ. ბარელით 2019 წლის პირველი იანვრიდან, 2018 წლის ოქტომბრის დონიდან.³

ბლუმბერგი - OPEC -ს და მის მოკავშირეებს წინ დიდი სამუშაო ელოდება გლობალური ბაზარზე ნავთობის ფასის ბალანსირებისათვის, და წლის მეორე ნახევარში ისინი მზად იქნებიან გადადგან აუცილებელი ნაბიჯები, განაცხადა საუდის არაბეთის ენერგეტიკის მინისტრმა ხალიდ ალ-ფალიხმა. კოალიცია OPEC + - მა, რომელშიც შედის 24 სახელმწიფო, მხარი უნდა დაუჭიროს „აღებულ კურსს“ ივნისამდე, რადგანაც ბაზრის სტაბილიზაციის ამოცანა ჯერ კიდევ შორსაა შესრულებისაგან, თქვა ალ-ფალიხმა კვირას ბაჟოში გამართულ პრესკონფერენციაზე. მისი სიტყვებით, აშშ კომერციული მარაგები ისევ ძლიერ ამეტებს ნორმალურ დონეს და მოკლევადიან პერსპექტივაში ნარჩუნდება ნედლეულის სიჭარბის გაჩენის საშიშროება. იმავე დროს რუსეთმა და ერაყმა არ გამოხატეს უპირობო მზადყოფნა გააგრძელონ OPEC + გარიგება მოპოვების შემცირების თაობაზე. რფ ენერგეტიკის მინისტრმა ალექსანდრე ნოვაკმა იმავე პრესკონფერენციაზე აღნიშნა, რომ გაურკვევლობა ვენესუელასა და ირანში მოპოვებასთან დაკავშირებით, ართულებს მოკავშირეების შემდგომი ნაბიჯების განხილვას მაის-ივნისამდე. ორშაბათს ბაჟოში გაიმართა OPEC + -ის კომიტეტის

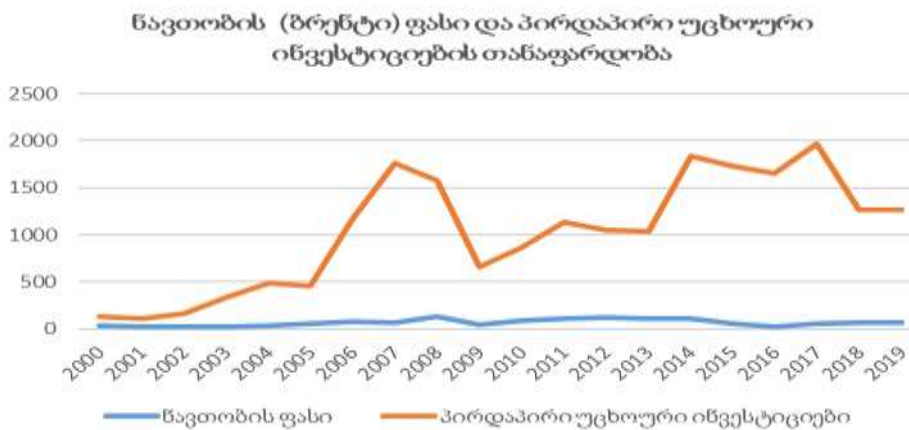
შეხვედრა, რომელიც პასუხისმგებელია ვალდებულებების შესრულების მონიტორინგის მოპოვებაზე. ნავთობის ექსპორტიორი ქვეყნების ორგანიზაცია და მისი მოკავშირეები ზღუდავენ ნედლეულის მოპოვებას მესამე წელიწადი ზედიზედ ფასების მხარდაჭერის მიზნით. მათი ძალისხმევა ხელს უწყობდა ბრენტის **კოტირების** ზრდას 25 პროცენტით წლის დასაწყისიდან, თუმცა ფასების მიმდინარე დონე - დაახლოებით 67 დოლარი ბარელზე - ჯერ კიდევ არ არის საკმარისი იმისათვის, რომ ნავთობმომპოვებელი ქვეყნების უმეტესობამ შეძლოს სახელმწიფო ხარჯების დაფარვა⁴.

2020 წლის პირველ ნახევარში ნავთობის ბაზრებზე შექმნილ კრიზისს, რომელიც გამოიწვია კორონავირუსის პანდემიამ, მსოფლიო ეკონომიკის გაუარესებამ და რე მთავრობის, რბილად რომ ვთქვათ, ბრიყულმა ქმედებამ, ექნება გრძელვადიანი გავლენა ნავთობმომპოვებაზე და გამოიწვევს სხვადასხვა ბაზარზე ენერგომომხმარებლის მოდელის ცვლილებას.

როგორც საერთაშორისო სარეიტინგო სააგენტოს Moody's -ის ექსპერტები თვლიან, ნავთობისა და გაზის დარგის ზრდა შენელდება ნავთობსა და გაზზე მომავალი მოთხოვნის ჯერ კიდევ მაღალი გაურკვევლობის გამო. ბაზების აღდგენა კი დამოკიდებული იქნება მოთხოვნის თანდათანობით გაუმჯობესებაზე გლობალური ეკონომიკის აქტივობის ზრდის მიხედვით, განსაკუთრებით ჩინეთის, აშშ-ის და სამხრეთ აღმოსავლეთ აზიის სამომხმარებლო ბაზრებზე. Moody's-ის აზრით, ბაზრის ბალანსირება ბევრად დამოკიდებულია ნავთობის ბაზარზე მიწოდების კონტროლისაგან, რაც მოითხოვს OPEC + ქვეყნებისაგან დისციპლინას და შეთანხმების დაცვას, მინიმუმ ორი წლის განმავლობაში, რათა მოთხოვნა აღდგეს მიწოდებაზე უფრო სწრაფად. ამასთან, სააგენტო აღნიშნავს, რომ ნავთობის ფასი დაქვემდებარებული იქნება მაღალ **ვალანტურობაზე**, თუმცა ადასტურებს საკუთარ პროგნოზს ბარელზე ნავთობის ფასზე საშუალოვადიან პრესპექტივაში 45-65 დოლარის დიაპაზონში. აღინიშნება, რომ ზოგიერთი ქვეყნა - მწარმოებლები შეიძლება დაუბრუნდნენ ფიქალის ნავთობის მოპოვებას, თუ გააგრძელებენ ფასის ზრდას და მიაღწევენ 50 დოლარს ბარელზე.

ამასთან, როგორც ანალიტიკოსები გვაცნობენ, ეკონომიკის უფრო სწრაფი აღდგენა ან კორონავირუსისაგან ეფექტური წამლის გაჩენას შეუძლია დროებით გამოიწვიოს ნავთობზე ფასების ზრდა ფასის საშუალოვადიანი დიაპაზონზე მაღლა, რომლის პროგნოზს იძლევა Moody's -ი.⁵

დიაგრამა 5.

ნავთობზე ფასები და პირდაპირი უცხოური ინვესტიციები. ნავთობის მსხვილი მწარმოებლები და ამავე დროს საქართველოში მსხვილი ინვესტორი ქვეყნების ანალიზი გვიჩვენებს, რომ სამი ქვეყნა ნავთობის მაღალი ფასების პირობებში მეტ ინვესტიციებს ახორციელებდნენ, ვიდრე ნავთობზე დაბალი ფასის შემთხვევაში, არის გამონაკლისი აზერბაიჯანის რესპუბლიკას, თუმცა ისიც უნდა ითქვას, რომ პირველ პერიოდში დაბალი ფასების არსებობის პირობებში ამ ქვეყნის მიერ განხორციელებული პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების მოცულობა ნაკლები იყო, ვიდრე მეორე პერიოდში.

როგორც მე-5 დიაგრამიდან ჩანს, ნავთობის ფასების ზრდა გარკვეულ გავლენას ახდენს პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების მოცულობაზე. თუმცა ეს გავლენა არ არის ძლიერი.

გამომდინარე აქედან შეიძლება დავასკვნათ, რომ აღნიშნულ პერიოდში ნავთობის ფასების მერყეობა აისახა ნავთობის მსხვილი მწარმოებელი ქვეყნებისა და ექსპორტიორების პირდაპირი ინვესტიციების მოცულობაზე, თუმცა ეს პირდაპირ გავლენას ვერ ახდენს ქვეყანაში განხორციელებულ პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების მოცულობაზე.

ფაქტორები, რომლებიც გავლენას ახდენს პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების რაოდენობაზე, ეს შეიძლება იყოს, მთავრობის არათანმიმდევრული ეკონომიკური და სოციალური პოლიტიკა, კორუფციის მომატებული დონე, კრიმინალური სიტუაციის გაუარესება და აგრესორი ქვეყნის ინტერესების გათვალისწინება (კერძოდ, ანაკლიის პორტის მშენებლობის შეფერხება, რაც დანამდვილებით არ შედის ქვეყნის ინტერესებში).

დამოწმებული ინტერნეტწყაროები:

<https://www.geostat.ge/ka/modules/categories/191/pirdapiri-utskhour-i-investitsiebi>
28.08.2020.

[https://www.finanz.ru/novosti/birzhevyeye-tovary/cena-nefti-brent-opustilas-nizhe-\\$58-za-barrel-vpervye-s-29-noyabrya-1027816563](https://www.finanz.ru/novosti/birzhevyeye-tovary/cena-nefti-brent-opustilas-nizhe-$58-za-barrel-vpervye-s-29-noyabrya-1027816563) 18.12.2018 12:38:53 Цена нефти Brent опустилась ниже \$58 за баррель впервые с 29 ноября. 27.08.2020.

<https://www.finanz.ru/novosti/birzhevyeye-tovary/rossiya-k-seredine-yanvary-a-snizila-dobychu-v-ramkakh-sdelki-opek+-pochti-na-60-tys-barr-sut-1027872826> 16.01.2019 16:33:38. Россия к середине января снизила добычу в рамках сделки ОПЕК+ почти на 60 тыс. барр./сут. 27.08.2020.

<https://www.finanz.ru/novosti/birzhevyeye-tovary/s-araviya-prizvala-opek+-ne-oslablyat-usiliy-po-sokrashcheniyu-dobychi-1028036485> 18.03.2019 09:28:49 С.Аравия

призвала ОПЕК+ не ослаблять усилий по сокращению добычи. 27.08.2020. Сокращенный перевод статьи: Saudis Urge OPEC+ to Stick With Oil Cuts as Job Not Yet Done. ©2019 Bloomberg L.P. 27.08.2020.

[https://www.finanz.ru/novosti/birzhevyye-tovary/moodys-prognoziruet-ceny-na-neft-v-srednesrochnoy-perspektive-v-\\$45-65-za-barrel-1029528767](https://www.finanz.ru/novosti/birzhevyye-tovary/moodys-prognoziruet-ceny-na-neft-v-srednesrochnoy-perspektive-v-$45-65-za-barrel-1029528767) 24.08.2020 20:46:21
Moody's прогнозирует цены на нефть в среднесрочной перспективе в \$45-65 за баррель. 27.08.2020.